

UCHWAŁA NR XXIX.312.2020

RADY GMINY DARŁOWO

z dnia 18 grudnia 2020 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Darłowo na lata 2021-2024

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 713 i poz. 1378) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020 r. poz. 218 i poz. 956) Rada Gminy Darłowo uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Darłowo na lata 2021-2024, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Darłowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Darłowo

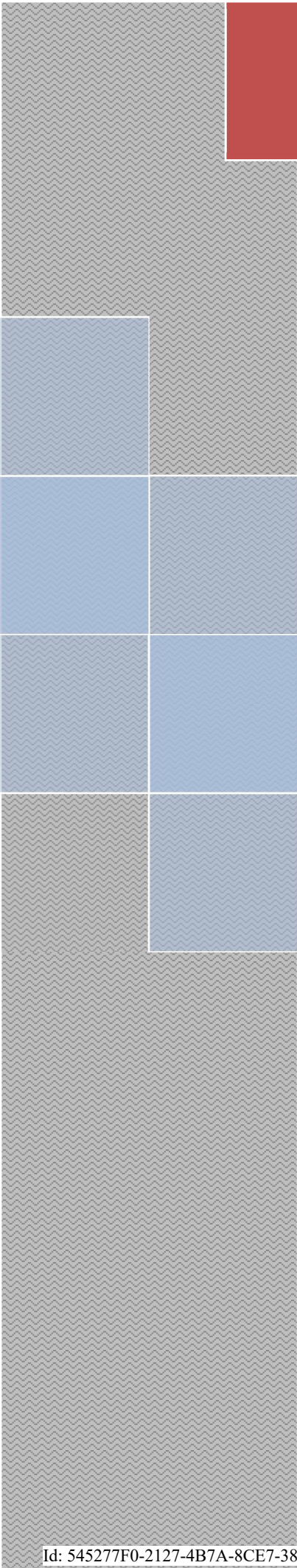
Grzegorz Hejno

Załącznik nr 1

do Uchwały Rady Gminy Darłowo Nr XXIX.312.2020

z dnia 18 grudnia 2020 r.

Gminny Program
Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie
dla
Gminy Darłowo
na lata 2021-2024

Spis treści

Wstęp	3
Rozdział I Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie	4
1.1. Przemoc w rodzinie – definicja, formy, fazy.....	4
1.2. Podstawy prawne Programu	6
1.3. Ochrona ofiar przemocy w rodzinie	7
Rozdział II Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Darłowo	9
2.1. Skala zjawiska przemocy na terenie gminy	9
2.2. Przemoc na terenie gminy Darłowo w opinii społeczności lokalnej	13
2.3. Zasoby lokalne umożliwiające przeciwdziałanie zjawiska przemocy w rodzinie.....	18
Rozdział III Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Darłowo na lata 2021-2024.....	18
3.1. Cel główny i cele szczegółowe Programu	18
3.2. Realizacja, monitoring i ewaluacja Programu	21
Spis wykresów	23
Spis tabel	24

Wstęp

Przemoc jest jedną z form dysfunkcji występujących w wielu współczesnych rodzinach. Przyjmując definicję Rady Europy, przemoc w rodzinie (inaczej przemoc domowa) określa się, jako „wszelkie akty przemocy fizycznej, seksualnej, psychologicznej lub ekonomicznej zdarzające się w rodzinie lub gospodarstwie domowym, lub między byłymi, lub obecnymi małżonkami, lub partnerami, niezależnie od tego, czy sprawca i ofiara dzielą miejsce zamieszkania, czy nie”¹.

Analizując statystyki dotyczące przemocy w rodzinie zaobserwować można, iż problem ten dotyczy najczęściej kobiet i dzieci. Z uwagi na swoją złożoność zjawisko to wymaga podejścia interdyscyplinarnego oraz stałej i systematycznej współpracy instytucji oraz organizacji rządowych i pozarządowych zmierzającej do zmniejszenia skali jego występowania. Równie ważna jest ochrona i pomoc ofiarom przemocy w rodzinie. Doświadczanie przemocy w rodzinie, a zatem w środowisku, które powinno kojarzyć się z bezpieczeństwem oraz godnymi warunkami bytowymi, niesie za sobą szczególnie dolegliwe konsekwencje.

Jednym z działań podejmowanych w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz pomocy ofiarom przemocy jest opracowywanie i realizacja programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Niniejszy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Darłowo został opracowany na lata 2021-2024. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania i cele programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

¹ *Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej*, Istanbul 2011.

Rozdział I

Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

1.1. Przemoc w rodzinie – definicja, formy, fazy

W literaturze występuje wiele definicji przemocy. Pojęcie to najczęściej zastępowane jest terminami takimi jak brutalność, okrucieństwo, agresja. Niezależnie od formy, w jakiej występuje, stanowi pogwałcenie podstawowych praw człowieka. Przemocą jest „intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody”².

W celu określenia, czy dane zachowanie lub zaniechanie jest przemocą, należy zbadać czy spełnia następujące 4 warunki:

1. Jest intencjonalne;
2. Jedna osoba posiada wyraźną przewagę nad drugą;
3. Doszło do naruszenia praw i dóbr osobistych drugiej osoby;
4. Osoba, wobec której stosowana jest przemoc doświadcza cierpienia, ponosi szkody fizyczne i psychiczne³.

Jedna z licznych definicji przemocy domowej została przywołana już we wstępie Programu. Jednakże, w owym dokumencie należy określić, czym jest przemoc domowa w myśl polskiego ustawodawstwa. Zgodnie z Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2020 poz. 218 z późn. zm.) przemoc w rodzinie to „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne osób dotkniętych przemocą”.

Należy wyróżnić przede wszystkim następujące formy przemocy: przemoc fizyczną, przemoc psychiczną, przemoc seksualną, przemoc ekonomiczną i zaniedbanie. Formy te często występują łącznie. Przemoc fizyczna to zachowanie, którego skutkiem może być uszkodzenie ciała. Nieważne jest jednak, czy do takiego uszkodzenia dojdzie. Będzie to np. popychanie, szarpanie, kopanie, bicie pięścią, przypalanie papierosem. Przemoc psychiczna

² <http://niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie> (dostęp: 25.08.2020).

³ Tamże.

zawiera przymus i groźby, jest najczęstszą z form przemocy, trudną do udowodnienia. Przejawem takiej przemocy może być np. krytykowanie, szantażowanie, krzyczenie, obrażanie, lekceważenie. Z kolei przemoc seksualna, to podjęcie czynności seksualnej bez zgody drugiej osoby lub wykorzystanie stanu jej nieświadomości. Przykładem będzie tutaj np. zgwałcenie czy nagrywanie stosunku seksualnego. Natomiast przemoc ekonomiczna wiąże się celowym niszczeniem czyjejs własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Będzie to m.in.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy. Ostatnią z wymienionych form przemocy – zaniechanie, można określić też, jako formę przemocy ekonomicznej. Oznacza ona np.: nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie⁴.

Przemoc w rodzinie zazwyczaj nie jest aktem jednorazowym, wręcz przeciwnie, ma ona charakter długotrwały, cykliczny. Zjawisko to najczęściej powtarza się według określonego schematu, który stanowią trzy następujące po sobie fazy:

1. Faza narastającego napięcia - jedno z partnerów staje się napięte i stale poirytowane, sprawia wrażenie, że nie panuje nad swoim gniewem, często zaczyna pić czy przyjmować inne substancje odurzające. W tym czasie osoba doznająca przemocy stara się spełniać wszystkie zachcianki osoby stosującej przemoc, często przeprasza, wywiązuje się ze wszystkich swoich obowiązków. Objawami narastającego napięcia u ofiary przemocy są różne dolegliwości typu bóle głowy, brzucha, bezsenność, nadpobudliwość nerwowa.

2. Faza gwałtownej przemocy - osoba stosująca przemoc wpada w szał i stara się wyładować napięcie. Do ataków agresji sprawcy i stosowania przemocy dochodzi z mało istotnych powodów. Ofiara znajduje się w stanie szoku, uspakaja sprawcę, stara się ochronić siebie, odczuwa wstyd i przerażenie, staje się apatyczna. Jest to najkrótsza faza. Skutki użytej przemocy mogą być różne obrażenia fizyczne, a nawet śmierć. Po takim zachowaniu najczęściej dochodzi do spadku napięcia i obniżenia poziomu agresji sprawcy.

3. Faza miodowego miesiąca - jest to trzecia faza, kiedy sprawca przemocy wyładował już swoją złość, wie, że posunął się za daleko, wyraża skruchę, obiecuje poprawę, szuka wytłumaczenia dla tego, co zrobił, okazuje ciepło i miłość. Ofiara zaczyna wierzyć w zmianę

⁴ <http://niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie/8-rodzaj-przemocy> (dostęp: 25.08.2020).

sprawcy, a także w to, że przemoc była jedynie incydentem, odczuwa bliskość i zaufanie. Jednakże, faza ta przemija i znowu rozpoczyna się faza narastania napięcia⁵.

1.2. Podstawy prawne Programu

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2020 poz. 218 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2020 poz. 1876);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2020 poz. 821);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2019 poz. 2277);
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2020 poz. 713 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2020 poz. 2050);
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2020 poz. 1057);
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. 2020 poz. 360 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. 2020 poz. 1359);
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (Dz.U. 2020 poz. 1444 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U. 2020 poz. 30 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 2020 poz. 1575 z późn. zm.).

Zgodnie z zapisem w art. 6 ust. 2 pkt 1-4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2020 poz. 218 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy:

⁵ J. Maciaszek, *Zjawisko przemocy we współczesnym świecie. Wybrane aspekty*, KUL, Stalowa Wola 2010, s. 39-41.

- opracowywanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Darłowo na lata 2021-2024 wpisuje się w cele i kierunki działań innych dokumentów strategicznych.

1.3. Ochrona ofiar przemocy w rodzinie

Analizując raport podsumowujący działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” w 2019 roku, należy stwierdzić, że przemoc domową zgłaszają przede wszystkim kobiety i były to głównie zgłoszenia telefoniczne. Specjaliści „Niebieskiej Linii” podjęli w ubiegłym roku 369 nowych interwencji. Osoby zgłaszające przemoc w większości przypadków nie wskazywały jedynie na jeden jej rodzaj. Najczęściej zgłaszaną formą przemocy była przemoc psychiczna (6 275 zgłoszeń, w tym 180 przez dzieci), kolejno przemoc fizyczna (3 696 zgłoszeń, w tym 147 przez dzieci). Odnotowano również niemały udział przemocy ekonomicznej oraz seksualnej. W prawie połowie przypadków (47,5%) sprawcą był partner, na drugim miejscu rodzic lub rodzice, w dalszej kolejności – były partner, pełnoletnie dziecko i dalsza rodzina⁶.

Każda z ofiar przemocy w rodzinie może liczyć na bezpłatną pomoc ze strony państwa. Formy tej pomocy są określone w art. 3 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Pierwszą wymienioną w nim formą poradnictwo medyczne, psychologiczne, prawne, socjalne, zawodowe i rodzinne. Poza tym każda ofiara ma prawo do interwencji kryzysowej i wsparcia a także ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby

⁶ <https://stopuzalezniom.pl/artykuly/przemoc-w-rodzinie/przemoc-domowa-w-2019-roku-statystyki/> (dostęp: 25.08.2020).

pokrzywdzonej. Ofierze przemocy w rodzinie należy również zapewnić bezpieczne schronienie w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

Kolejną formą pomocy jest badanie lekarskie w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie. Ponadto, osobie dotkniętej przemocą, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu zapewnia się pomoc w uzyskaniu mieszkania.

Szczególną formą pomocy ofiarom przemocy w rodzinie jest procedura „Niebieska Karta” opracowana przez Komendę Główną Policji i Komendę Stołeczną Policji na podstawie współpracy z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i wprowadzona w 1998 r. Obecnie, w oparciu o tę procedurę, aby podjąć interwencję nie jest wymagana zgoda osoby dotkniętej przemocą. Cała procedura oraz wszystkie niezbędne wzory formularzy określone są w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” i wzorów formularzy „Niebieska Karta”. Rozporządzenie zostało wydane w oparciu o art. 9d ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Czynności w ramach procedury podejmowane i realizowane są przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia. Do podjęcia czynności wystarczy jedynie uzasadnione podejrzenie, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy. Przedstawiciele wymienionych instytucji tworzą razem Zespół Interdyscyplinarny, który powołuje Grupę Roboczą. W jej skład wchodzi służby, których pomoc będzie najbardziej wskazana w danej sytuacji. Uczestnikami procedury są osoby doznające przemocy. Jeśli jest to osoba pełnoletnia, uczestniczy osobiście. Natomiast niepełnoletni mogą być reprezentowani przez: rodzica, jeśli nie jest sprawcą, ani sprawcy nie ukrywa; faktycznego opiekuna; pedagoga; kuratora rodzinnego. Uczestnikiem jest również osoba, która jest podejrzewana o stosowanie przemocy.

Procedura „Niebieska Karta” składa się z sześciu kroków. Krok pierwszy, czyli wszczęcie procedury, a więc zebranie informacji o osobie doznającej przemocy i jej sytuacji. Krok drugi to opracowanie indywidualnego planu pomocy. Grupa Robocza zapoznaje się z informacjami, a następnie zaprasza osobę dotkniętą przemocą na spotkanie.

Celem takiego spotkania jest pozyskanie jeszcze dokładniejszych informacji, poznanie potrzeb i oczekiwań osoby potrzebującej pomocy. Na tej podstawie powstaje diagnoza całej sytuacji, a następnie przygotowany zostaje indywidualny plan pomocy. Trzeci krok to oddziaływanie na sprawcę przemocy. Po spotkaniu z osobą doznającą przemocy,

Grupa Robocza organizuje kolejne, na które wezwana zostaje osoba stosująca przemoc. Głównym celem tego spotkania jest zaapelowanie do zaprzestania stosowania przemocy. Na tym etapie, jeśli zachodzą szczególne okoliczności, Zespół Interdyscyplinarny ma prawo wystąpić do prokuratury, aby zastosować środki zapobiegawcze, którymi mogą być nawet tymczasowe aresztowanie. Inną możliwością jest skierowanie sprawcy przemocy do programu korekcyjno-edukacyjnego. Należy to już jednak do kompetencji sądu. Czwartym krokiem jest realizacja indywidualnego planu pomocy. W tym etapie członkowie Grupy Roboczej pomagają osobie doznającej przemocy w realizacji założeń zawartych w opracowanym wcześniej planie. Przejawem tego wsparcia mogą być np. konsultacje psychologiczne. Kolejnym zadaniem członków Grupy Roboczej jest monitorowanie sytuacji w domu poprzez organizowanie spotkań z osobą doznającą przemocy, jak również z tą, która dopuszcza się jej stosowania. Członkowie wymieniają się swoimi spostrzeżeniami i informacjami, aby na bieżąco dokonywać niezbędnych zmian w planie. Krok piąty stanowią zdarzenia niebezpieczne w trakcie procedury „Niebieskie Karty”. W sytuacji, gdy akty przemocy nie ustały mimo podjęcia procedury, ofiara przemocy domowej powinna za każdym razem wzywać policję bądź też informować o tym fakcie członków Grupy Roboczej. Ostatnim, szóstym krokiem, jest zakończenie procedury. Najczęstszym powodem zakończenia procedury jest ustanie przemocy i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy.

Inną istotną formą pomocy dla ofiar przemocy domowej jest wspomniane wcześniej Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”. Zostało utworzone z inicjatywy Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 1995 roku .

Rozdział II

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Darłowo

2.1. Skala zjawiska przemocy na terenie gminy

Gmina Darłowo to gmina wiejska. Należy do województwa zachodniopomorskiego, powiatu sławieńskiego. Gmina Darłowo ma 7 949 mieszkańców, z czego 49,9% stanowią kobiety, a 50,1% mężczyźni. W latach 2002-2019 liczba mieszkańców wzrosła o 5,8%. Średni wiek mieszkańców wynosi 39,8 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa zachodniopomorskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

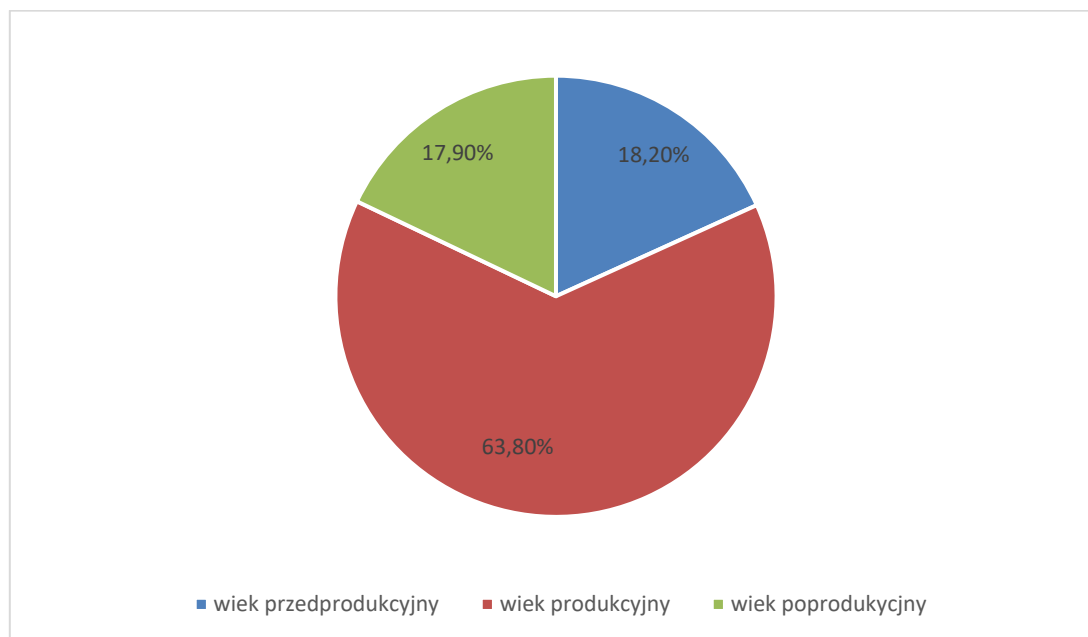
Gmina Darłowo ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -26. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -3,27 na 1000 mieszkańców gminy Darłowo. W 2019 roku urodziło się 57 dzieci, w tym 42,1% dziewczynek i 57,9% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 405 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,80 i jest porównywalny do średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.⁷

Tabela 1. Struktura przyrostu naturalnego w gminie w 2019 r.

Urodzenia	57
Zgony	83
Przyrost naturalny	-26

Źródło: GUS, 31.12.2019 r.

Wykres 1. Ludność gminy Darłowo w rozbiciu na ekonomiczne grupy wiekowe.

Źródło: GUS, 31.12.2019 r.

Odnosząc się do analizy zaprezentowanych powyżej danych, należy stwierdzić, że dominującą grupę ludności na terenie gminy stanowią osoby w wieku produkcyjnym – 63,8%. Drugą pod względem liczebności grupę, stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym 18,2%, zaś najmniejszą osoby w wieku postprodukcyjnym.

⁷ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Darlowo, stan na 31.12.2019 r.

Działania podejmowane na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie podejmowane w latach 2017 – 2019 realizowane były przez następujące instytucje:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sławnie
3. Komisariat Policji w Darłowie
4. Straż Gminna w Darłowie
5. Stowarzyszenie „Odnaleźć Siebie” w Darłowie
6. Szkoła Podstawowa w Starym Jarosławiu
7. Szkoła Podstawowa w Kopnicy
8. Szkoła Podstawowa w Dąbkach
9. Społeczna Szkoła Podstawowa w Jeżyczkach
10. Społeczna Szkoła Podstawowa w Dobiesławiu
11. Społeczna Szkoła Podstawowa w Słwinie
12. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Darłowie
13. Urząd Gminy w Darłowie

2017

1. Kontynuowano działania Punktu Konsultacyjnego ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom i Przemocy w Rodzinie. Osoby uzależnione korzystały ze spotkań motywujących do leczenia, osoby współuzależnione z terapii. W ramach Punktu Konsultacyjnego specjaliści udzielili pomocy :
 - osobom z problemem alkoholowym – 38 (w tym 81 porad),
 - osobom współuzależnionym, DDA – 27 (w tym 50 porad),
 - osobom doznającym przemocy w rodzinie – 9 (w tym 27 porad),
 - osobom stosującym przemoc w rodzinie – 3 (7 porad).
2. Członkowie Komisji wzięli udział w szkoleniu „Wykładnia i stosowanie prawa w Zespole Interdyscyplinarnym i Komisji Alkoholowej. Procedura przeciwdziałania przemocy w rodzinie” organizowane przez PeDaGo Personal Development and Growth Center.
3. Udzielono wsparcia i pomocy psychologicznej dla dzieci i rodziców poprzez zatrudnienie psychologa świadczącego pomoc w miejscu zamieszkania rodziny – 55 osób.

4. W ramach posiedzeń komisji ds. motywacji członkowie upowszechniali wiedzę na temat procedury „Niebieskiej Karty” oraz „Niebieskiej Linii”.

2018

1. Udzielono wsparcia i pomocy psychologicznej dla dzieci i rodziców poprzez zatrudnienie psychologa świadczącego pomoc w miejscu zamieszkania rodziny – 18 rodzin.
2. „One Billion Rising/Nazywam się miliard” – dofinansowano koszty organizacji w ramach akcji przeciwko przemocy kobiet w gminie Darłowo.
3. W ramach posiedzeń komisji ds. motywacji członkowie upowszechniali wiedzę na temat procedury „Niebieskiej Karty” oraz „Niebieskiej Linii” – 98 spotkań.
4. Przeprowadzono warsztaty przez firmę Dialog Centrum Edukacji i Profilaktyki w Krakowie 6 placówkach oświatowych z terenu gminy Darłowo na temat:
 - czy dokuczanie jest przemocą?,
 - jak pokonać stres,
 - depresja i zachowania autoagresywne,
 - asertywność – umiem mówić nie (łącznie 40 godzin).

2019

1. Udzielono wsparcia i pomocy psychologicznej dla dzieci i rodziców poprzez zatrudnienie psychologa świadczącego pomoc w gabinecie psychologicznym w Darłowie oraz w Placówce Wsparcia Dziennego w Drozdowie – 19 rodzin.
2. W ramach posiedzeń komisji ds. motywacji członkowie upowszechnili wiedzę na temat procedury „Niebieskiej Karty” oraz „Niebieskiej Linii” – 82 spotkania.
3. Przeprowadzono ogólnopolską kampanię „Reaguj na przemoc”.
4. Przeszkolono pedagogów i nauczycieli w ramach programów rekomendowanych „Domowi Detektywi” i „Fantastyczne Możliwości”. Zakupiono podręczniki dla uczniów klas 4-6 uczęszczających do 6 placówek oświatowych z terenu gminy Darłowo.

Komisariat Policji w Darłowie dokonał sprawdzenia szczegółowych danych dotyczących gminy:

- ilość interwencji domowych z przeliczeniem na lata: w roku 2017 odnotowano 106 interwencji domowych, w roku 2018 odnotowano 115 interwencji domowych,

w roku 2019 odnotowano 123 interwencje domowe natomiast w roku 2020 do dnia 30.09.2020 roku - 88 interwencji domowych.

- liczba przeprowadzonych sprawy o przestępstwo dotyczące przemocy w rodzinie na poszczególne lata: w 2017 roku przeprowadzono 8 postępowań o przestępstwo w sprawie przemocy rodziny, w 2018 roku przeprowadzono 10 postępowań o przestępstwo w sprawie przemocy rodziny, w 2019 roku przeprowadzono 11 postępowań o przestępstwo w sprawie przemocy rodziny, natomiast w 2020 do 30.09.2020 przeprowadzono 4 postępowania o przestępstwo w sprawie przemocy rodziny.
- założone niebieskie karty na lata 2017, 2018, 2019, 2020 do 30.09.2020 roku z wyszczególnieniem na płeć sprawców i płeć osób dotkniętych przemocą. W roku 2017 przeprowadzono 10 Niebieskich Kart, w których zostało dotkniętych przemocą 7 kobiet i 3 mężczyzn, natomiast sprawcami przemocy była 1 kobieta i 9 mężczyzn. W roku 2018 prowadzono 16 Niebieskich Kart, w których zostało dotkniętych przemocą 13 kobiet i 3 mężczyzn, natomiast sprawcami przemocy było 16 mężczyzn. W 2019 roku prowadzono 16 Niebieskich Kart, w których zostało dotkniętych przemocą 11 kobiet i 5 mężczyzn, natomiast sprawcami przemocy była 1 kobieta i 15 mężczyzn. W roku 2020 do 30.09.2020 roku prowadzono 14 Niebieskich Kart, w których zostało dotkniętych przemocą 7 kobiet i 1 mężczyzna, natomiast sprawcami przemocy była 1 kobieta i 13 mężczyzn.

Warto nadmienić, że Komisariat Policji w Darłowie podejmował wielokrotnie interwencje zlecone dotyczące przemocy domowej jak również Dzielnicy rejonu kontrolowali rodziny dotknięte przemocą rodzinną. Dzielnicy rejonu służbowego przeprowadzali rozmowy z rodzinami oraz podejmowali czynności celem poprawy bezpieczeństwa osób.

2.2. Przemoc na terenie gminy Darłowo w opinii społeczności lokalnej

Istotnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego odnośnie przedmiotu diagnozy. Dane ilościowe zostały zebrane w 2017 r. przez zespół badawczy Pracowni Diagnoz Społecznych i Badań Ewaluacyjnych Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Szczecińskiego. Projekt badawczy zrealizowany został na zamówienie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Darłowie w ramach projektu: „Razem W Nową Rzeczywistość – Mamo, Tato, A Kuku” w ramach

Programu Osłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” współfinansowany przez MRPiPS oraz gminę Darłowo.

Skala doświadczania przez dzieci i młodzież szkolną z obszaru gminy Darłowo poszczególnych rodzajów przemocy domowej, uwzględniająca łączną ilość rodzajów aktów danej formy przemocy, została zaprezentowana w poniższych tabelach.

Tabela 2 Udziały w próbie liczby aktów doznawanej przemocy psychicznej.

	Liczebność	Procent
Doznający j e d n e g o z wyróżnionych aktów przemocy psychicznej	52	13.7
Doznający d w ó c h z wyróżnionych aktów przemocy psychicznej	47	12.4
Doznający t r z e c h z wyróżnionych aktów przemocy psychicznej	29	7.6
Doznający c z t e r e c h z wyróżnionych aktów przemocy psychicznej	18	4.7
Doznający p i ę c i u z wyróżnionych aktów przemocy psychicznej	15	4.0
łącznie doznający przemocy psychicznej	161	42.4
Niedoznający żadnego z wyróżnionych aktów przemocy psychicznej	219	57.6
Ogółem	380	100.0

Źródło: Skala zjawiska przemocy w rodzinie wobec uczniów, seniorów oraz osób niepełnosprawnych z terenu gminy Darłowo.

Tabela 3 Udziały w próbie liczby aktów doznawanej przemocy fizycznej

	Liczebność	Procent
Doznający j e d n e g o z wyróżnionych aktów przemocy fizycznej	42	11.1
Doznający d w ó c h z wyróżnionych aktów przemocy fizycznej	16	4.2
Doznający t r z e c h z wyróżnionych aktów przemocy fizycznej	7	1.8
Doznający c z t e r e c h z wyróżnionych aktów przemocy fizycznej	0	0.0
łącznie doznający przemocy fizycznej	65	17.1
Niedoznający żadnego z wyróżnionych aktów przemocy fizycznej	315	82.9
Ogółem	380	100.0

Źródło: Skala zjawiska przemocy w rodzinie wobec uczniów, seniorów oraz osób niepełnosprawnych z terenu gminy Darłowo.

Tabela 4 Udziały w próbie liczby aktów doznawanej przemocy seksualnej.

	Liczebność	Procent
Doznający j e d n e g o z wyróżnionych aktów przemocy seksualnej	11	2.9
Doznający d w ó c h z wyróżnionych aktów przemocy seksualnej	0	0.0

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Darłowo na lata 2021-2024

	Liczebność	Procent
Doznający t r z e c h z wyróżnionych aktów przemocy seksualnej	1	0.3
łącznie doznający przemocy seksualnej	12	3.2
Niedoznający żadnego z wyróżnionych aktów przemocy seksualnej	368	96.8
Ogółem	380	100.0

Źródło: Skala zjawiska przemocy w rodzinie wobec uczniów, seniorów oraz osób niepełnosprawnych z terenu gminy Darłowo.

Podsumowując dane zaprezentowane w powyższych zestawieniach można stwierdzić, że najczęściej występującym modelem doznawania przemocy domowej przez dzieci i młodzież szkolną z terenu gminy Darłowo jest sytuacja, gdy stają się ofiarami jednego tylko jej rodzaju – jest tak praktycznie w przypadku co piątego respondenta (19,5%). Do tego 15% uczestników badania doznaje dwóch rodzajów przemocy, trzech rodzajów – 8,4%, czterech – 4,7% a 0,5% doznaje wszystkich pięciu. Można zatem uznać, że liczebność osób będących ofiarami przemocy domowej, zmniejsza się proporcjonalnie do wzrostu doznawanych form przemocy.

Tabela 5 Udziały w próbie liczby form doznawanej przemocy domowej.

	Liczebność	Procent
Doznający j e d n e j z wyróżnionych form przemocy domowej	74	19.5
Doznający d w ó c h z wyróżnionych form przemocy domowej	57	15.0
Doznający t r z e c h z wyróżnionych form przemocy domowej	32	8.4
Doznający c z t e r e c h z wyróżnionych form przemocy domowej	18	4.7
Doznający p i ę c i u z wyróżnionych form przemocy domowej	2	0.5
łącznie doznający przemocy domowej	183	48.2
Niedoznający żadnej z wyróżnionych form przemocy domowej	197	51.8
Ogółem	380	100.0

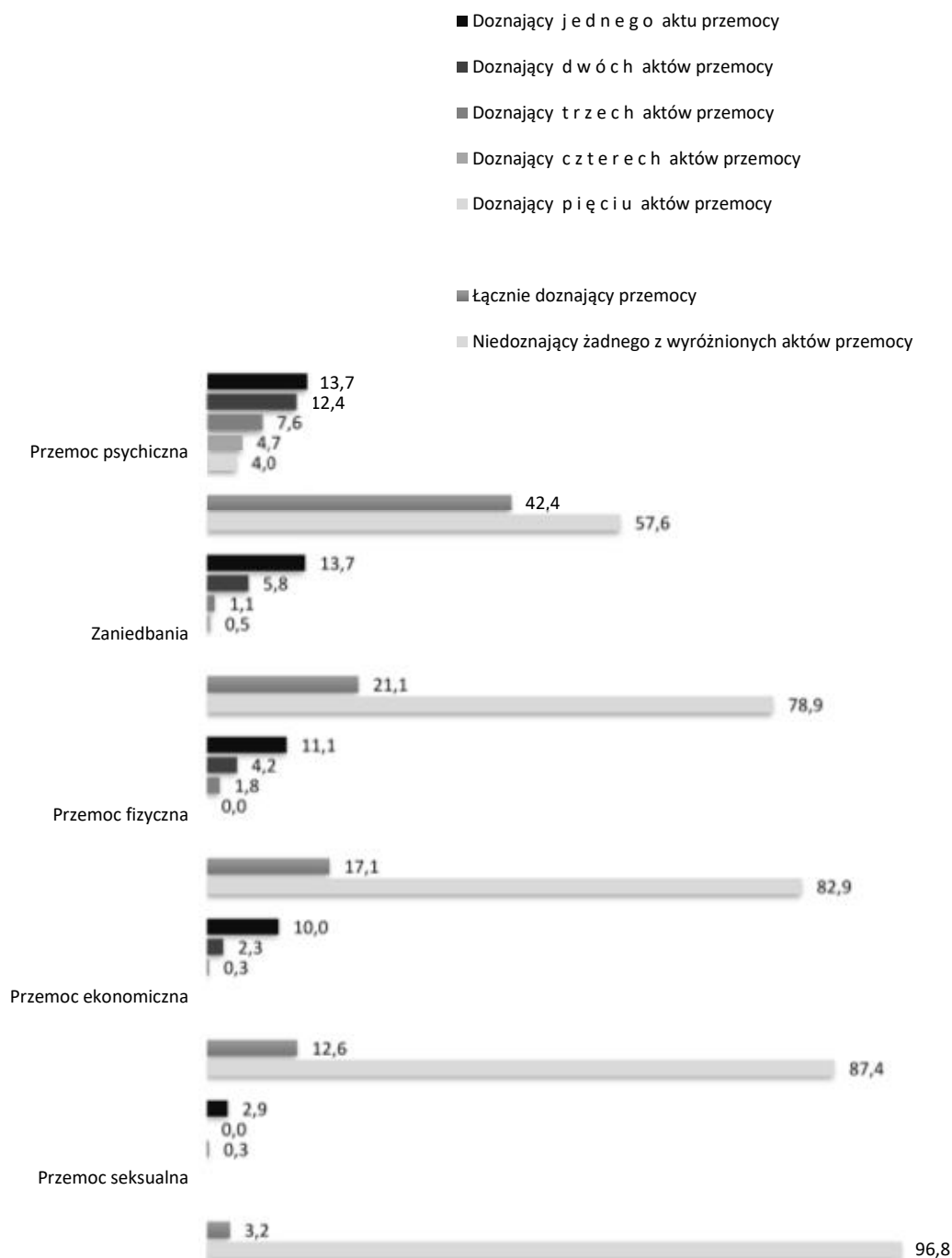
Źródło: Skala zjawiska przemocy w rodzinie wobec uczniów, seniorów oraz osób niepełnosprawnych z terenu gminy Darłowo.

Dla uzyskania jak najbardziej czytelnego obrazu skali badanych zjawisk przemocy wewnątrzrodzinnej doświadczanej przez dzieci i młodzież szkolną z terenu gminy Darłowo, dane zawarte w powyższych tabelach zostały przedstawione w syntetycznej formie w poniższym wykresie. Jak zatem można wyczytać z wykresu, najpowszechniej występującą formą przemocy, której ofiarami są w środowiskach domowych uczniowie z gminy Darłowo, jest przemoc psychiczna. Jest ona nie tylko doznawana najczęściej (42,4%), lecz również w najbardziej zróżnicowany sposób, tj. stosunkowo najczęściej doznawana jest więcej niż jedna

forma aktów tego rodzaju przemocy.

Dwukrotnie mniej często uczestnicy badania skarżą się na doznawanie przemocy domowej w formie zaniedbań. Pozostałe rodzaje przemocy występują jeszcze rzadziej, natomiast najmniej odnotowuje się przypadków domowej przemocy o charakterze seksualnym, której ofiarami są dzieci i młodzież szkolna z obszaru gminy Darłowo.

Wykres 2 Skala doznawanych przez dzieci i młodzież szkolną aktów krzywdzących zachowań w pięciu wyróżnionych formach przemocy domowej

[dane wyrażane w %; n = 380 = 100%]

Źródło: Skala zjawiska przemocy w rodzinie wobec uczniów, seniorów oraz osób niepełnosprawnych z terenu gminy Darłowo.

2.3. Zasoby lokalne umożliwiające przeciwdziałanie zjawiska przemocy w rodzinie.

Grupy, instytucje oraz organizacje funkcjonujące na terenie gminy lub obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz ofiar i sprawców przemocy w rodzinie należy zaliczyć do zasobów umożliwiających przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie. Wśród tych, które udzielają wsparcia mieszkańcom gminy Darłowo znajdują się przede wszystkim:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Darłowie;
- Punkt Konsultacyjno - Informacyjny dla Osób z Problemem Alkoholowym w Darłowie;
- Komisariat Policji w Darłowie.

W zakresie podnoszenia świadomości mieszkańców gminy odnośnie przeciwdziałania przemocy działania podejmują również placówki oświatowe z terenu Gminy Darłowo, w szczególności poprzez:

1. Podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej na temat przemocy w rodzinie m.in. poprzez organizowanie prelekcji i pogadanek oraz upowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych, w tym o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie;
2. Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki agresji i przemocy, m.in. poprzez organizowanie zajęć w ramach szkolnego programu profilaktyki;
3. Organizowanie dla nauczycieli szkoleń i warsztatów dotyczących przemocy w środowisku szkolnym i rodzinnym;
4. Współuczestnictwo w programach i kampaniach społecznych poświęconych przemocy w rodzinie i jej skutkom.

Rozdział III

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Darłowo na lata 2021-2024

3.1. Cel główny i cele szczegółowe Programu

Głównym celem wyznaczonym w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Darłowa na lata 2021-2024 jest:

Rozwój skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zapewnienie profesjonalnej pomocy i ochrony jej ofiarom oraz intensyfikacja oddziaływań na jej sprawców.

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych poniżej celów szczegółowych. Będzie to możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

I CEL SZCZEGÓŁOWY: Profesjonalna pomoc oraz ochrona osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Ścisła współpraca z podmiotami zapewniającymi schronienie osobom doświadczającym przemocy oraz udzielającymi im wsparcia;
- Zwiększenie dostępności poradnictwa psychologicznego i prawnego dla ofiar przemocy w rodzinie;
- Praca socjalna z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie;
- Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej oraz schronienia ofiarom przemocy w rodzinie;
- Działania w kierunku utworzenia dyżurów informacyjno - konsultacyjnych dla osób doznających przemocy w rodzinie;
- Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem poprzez: organizację akcji lokalnych lub przyłączenie się do ogólnokrajowych kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- Podnoszenie świadomości ofiar przemocy w rodzinie w zakresie przysługujących im praw.

II CEL SZCZEGÓŁOWY: Skuteczne oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Monitorowanie sytuacji rodzin, w których występuje przemoc domowa.

- Informowanie osób stosujących przemoc o programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie organizowanych przez GOPS oraz motywowanie do udziału w nich.
- Współpraca z innymi podmiotami działającymi na terenie gminy, mająca na celu realizację działań zmierzających do ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie
- Podnoszenie świadomości osób stosujących przemoc w rodzinie w zakresie negatywnych konsekwencji prawnych, społecznych oraz zdrowotnych jej stosowania.
- Monitorowanie i diagnozowanie sytuacji rodzin, w których istnieje przypuszczenie, że występuje przemoc rodzinna.

III CEL SZCZEGÓŁOWY: Profilaktyka i edukacja wśród społeczności lokalnej w zakresie przemocy w rodzinie.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie z przejawami agresji i przemocy, w szczególności tworzenie programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy.
- Organizowanie akcji i kampanii informacyjnych ukazujących problem zjawiska przemocy w rodzinie, a także wzbudzających wrażliwość wśród społeczeństwa na występowanie zjawiska przemocy w rodzinie w ich otoczeniu oraz wzbudzanie poczucia odpowiedzialności za zgłaszanie takich przypadków.
- Rozpowszechnianie informacji o placówkach pomocowych oraz programach profilaktycznych realizowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego promujących zachowania nieagresywne.

IV CEL SZCZEGÓŁOWY: Podnoszenie kompetencji pracowników służb, instytucji oraz organizacji zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Systematyczne prowadzenie szkoleń dla wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie w celu

doskonalenia i podnoszenia ich umiejętności oraz skutecznego radzenia sobie ze stresem.

- Zapewnienie dostępu pracownikom zawodowym zaangażowanym w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie dostępu do specjalistycznej literatury.

3.2. Realizacja, monitoring i ewaluacja Programu

Działania wyznaczone w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Darłowo na lata 2021-2024 mają charakter ciągły i są skierowane dla:

- mieszkańców gminy, w tym dla osób zagrożonych przemocą w rodzinie,
- sprawców przemocy w rodzinie,
- ofiar przemocy w rodzinie,
- świadków przemocy w rodzinie,
- osób/ instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Wójt gminy Darłowo, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjno-Informacyjny oraz placówki oświatowe.

Natomiast partnerami w realizacji działań są: placówki służby zdrowia, specjaliści w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie pracujący w punktach konsultacyjnych, poradniach rodzinnych, punktach interwencji kryzysowej, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, inne ośrodki wsparcia, organizacje pozarządowe, kościół i społeczność lokalna.

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację programu nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, a także brak stałych, długookresowych źródeł finansowania. Należy założyć, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji Programu będą: budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Monitoring Programu umożliwi analizę realizacji podejmowanych działań, a także pozwoli na ocenę ich skuteczności i efektywności. W celu oceny stopnia wdrożenia działań zostaną wykorzystane następujące wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej w związku z występowaniem przemocy w rodzinie;
- liczba rodzin objętych pracą socjalną, poradnictwem oraz liczba udzielonych porad,
- liczba przeprowadzonych interwencji,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności edukacyjnej i informacyjnej i szkoleniowej,
- liczba rodzin objętych pomocą terapeutyczną i prawną,
- liczba osób przebywających w ośrodkach wsparcia,
- liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba programów i kampanii społecznych, w których brano udział,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba organizacji pozarządowych, z którymi podjęto współpracę.

Sprawozdanie z realizacji Programu przygotowuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie i przedstawia Wójtowi gminy Darłowo.

Spis wykresów

Wykres 1. Ludność Gminy Darłowo w rozbiciu na ekonomiczne grupy wiekowe.	10
Wykres 2 Skala doznawanych przez dzieci i młodzież szkolną aktów krzywdzących zachowań w pięciu wyróżnionych formach przemocy domowej.....	17

Spis tabel

Tabela 1. Struktura przyrostu naturalnego w gminie w 2019 r.	10
Tabela 2 Udziały w próbie liczby aktów doznawanej przemocy psychicznej.	14
Tabela 3 Udziały w próbie liczby aktów doznawanej przemocy fizycznej.....	14
Tabela 4 Udziały w próbie liczby aktów doznawanej przemocy seksualnej.....	14
Tabela 5 Udziały w próbie liczby form doznawanej przemocy domowej.	15